

Cé cé cé pé

(2.13)

Julcsa szeretője a János. János vasutas volt. Illetve beszkárt. Mindig a sötétkék beszkártos ruhájában érkezett, és volt némi szaga. Öntudatos munkásember, becsönget, nem a konyhaajtón zörget a Julcsának, vagy a cselédszoba ablakán, hanem elvárja, hogy úgy engedjék be, mint vendéget. Bevonul, Jánosszagú kabátját az előszobafogasra akasztja, leül a konyhában a hokedlire, és okoskodik. Ez (K) nagymamájának a szava Jánosra. Hobbija a történelem, beágott egy csomó évszámot, és ilyenkor előadja. Ez tulajdonképpen tetszik (K)-nak. 'Na, és mikor volt a vesztfáliai béke?' (K) nem tudta, mikor volt a vesztfáliai béke, erre János diadalmasan rávágta, hogy 'ezerhatszáznegyvennyolc', és büszkén nézett maga elé. 'Ezerhatszáznegyven', itt kissé fölvitte a hangsúlyt, és 'nyolc'. (K) kérdezte tőle, hogy de igazából mi a fene az a vesztfáliai béke, mire János rögtön másról kezdett beszélni. Van családja, felesége, gyerekei, lelkesen mesélt róluk. Annak, aki épp ott volt. (K)-nak is. (K) apja kimegy a konyhába rágyújtani, beszélgetnek, olyankor a János hagyja a fenébe az évszámokat, és egész más regisztert használ. Munkás, Terv, megkínálják egymást, ülnek a konyhában, cigiznek. Julcsa állandóan csinosítgatja a szobáját, nagy a rend, várja Jánost. A falakat teliaggatták János olajfestményeivel, mert János festett is. Virágcsendéletek, őzike a patakparton, másik őzike másik patakparton. Julcsa egy darabig (K)-ék lakását is takarította, de aztán öntudatos munkásaszony lett, ő is a beszkártnál kezdett dolgozni. (K) nagyanyja szerint sínigazgató volt, amiről nem lehetett tudni, hogy micsoda. Miféle igazgató.

(4.7)

Igazgatni kellett a síneket? Nyilván krampácsolt, amiről szintén senki nem tudta (K)-éknál, hogy micsoda. Ötven forint lakbért fizetett Julcsa, amiben minden benne volt, kivéve a fürdőszobahasználat. Még a konyhát kellett volna rendben tartania, de aztán végképp hanyagolta. Egyszer, amikor a Julcsa nem volt otthon, (K) felvitt egy lányt a cselédszobába. És a Julcsa hazajött. És nekiállt hisztizni, mire (K) anyja kijött a konyhába, és kissé megemelt, de nyugodt hangon rászólt. 'Ugyan, Julcsa, maga pólyálta azt a gyereket!' Mármint (K)-t. Mire Julcsa lenyugodott. Azonnal. Pár hónap múlva bejelentette, hogy elköltözik. Tizenegyezer forint lelépést kért, (K) szüleinek kölcsönt kellett fölvenni, hogy ki tudják fizetni.

(4.8)

Egy lovas áll a Hunyadi téren, a kézilabdakapu felé fordulva. Itt ezt-azt a növényzetből rosszul ültettek el, csak úgy nagyjából, nem eléggé. A földből félig kifordult bokrok, meredeken a járda felé, a járdán parkoló autók fölé hajló, levegőnek

támaszkodó platánfák. A ló a homokozóban áll, igyekszik kiharapni egy darabot a gyeptéglából. Harapdálja a füvet, lábával kapál a homokban, ha megrázza a fejét, csörög a zabla. A lovas pedig a nyeregben ülve alszik. Állát leszegve a melléhez szorítja, a hátát, derekát mereven, egyenesen tartja, időnként lassan előredől. Olyan-kor pillanatokra fölébred, a nyeregbe kapaszkodva visszatolja magát, és gépiesen megveregeti az állat nyakát. Mint aki mindenből végképp kivonult. Középről kifelé. (K) a kézilabdakapu alsó tartóvasán ül, lába között a labda, nézi ezt a hajolgtást. A lovas néha mintha mondana is valamit a lovának, nem lehet hallani, hogy mit. Ez mégiscsak valódi. A kard hegye leér a földig, a homokba, ahogy a lovas általában előrehajol, a vas megcsillan a napon. A ló abbahagyja a rágást, (K) felé fordul. (K) nézi a lovat. Turkálja az orrát, nézegeti a lovat.

(4.9)

Hazaérkezik nyaralásból, meséli (K) anyja, a nővére nyit ajtót, rámered, és azt kérdezi tőle, hogy kit tetszik keresni. Utánozhatatlan úrilány-hangfekvésben. Hirtelen nem ismeri föl a testvérét, akkor változott két hónap alatt fiús kislányból csinos fiatal nővé. Néznek egymásra, (K) anyja nevet a nővérén, annak meg nyitva marad a szája. 'Anyuka, most azonnal férjhez akarok menni', közli az anyjával. Nem kiabál, de fölmege a hangja. Fölsiklik a hangja. Hozzáment az első fiúhoz, aki ezt szörnyen akarta. Sokan akarták volna, de nem sokat válogatott, a leginkább igyekvő udvarlójához feleségül ment.

(2.14)

(K) testvérét egyszer elverte az apja. Bokájánál fogva megemelte az ágyon, és elfenekelte. Ezt (K) húga mesélte (K)-nak. 'Nagyon', mondta tárgyilagosan. 'Alaposan.' Nem ment haza az iskolából, elcsavargott, halálra izgulták magukat miatta a szülei. 'Elcsavarogtam, és halálra izgulták magukat', mondja. Első osztályos volt, tanítás után fölment az egyik osztálytársnőjéhez. Hallgatták lemezjátszón a pancsoló kislányt meg a két kicsi kecskét, kapott paradicsomlevest, amiben apró tésztadarabkák úszkáltak. Otthon soha nem ette meg, undorodott tőle, a levestésztától külön undorodott, de megette. Utána visszament az iskolába művészi tornára, ott találta meg az apja. 'Őszi délután volt, majdnem sötét', mondja. Mindig majdnem sötét volt akkoriban az utcán. Nyirkos hideg, rossz szagok, rossz arcú emberek. Szürkék, fáradtak, csalódott, szegény emberek, paradicsomlevesben úszkáló apró tésztadarabocskák. Művészi torna.

(3.4)

Eleve úgy volt, hogy (K) nagyanyja üldögélt a barátnőivel a Lukácsban vagy a Gerbaud teraszán 1926-ban, és a cselédeikről diskuráltak. Arról, hogy az Évike rendes, de lassú, bezzeg az izéke, a Mari! Marikám, az mint a motolla, csak nem nagyon szeret mosdani, szagcsíkokat húz maga után, ilyesmi. Viszont a Katica meg hiába tiszta, mert bakázik. És lopnak, világos. Kicsit szabad nekik lopni, kérdés csak,

hogy mennyi az a kicsi, ráadásul esetleg olyik nem lop, mert elvei vannak neki. 'Képzeld, drágám, elvei!, ennek a Julcsinak!' És összevetnek. De jóindulatúan. Semmiképp rosszindulatból. Ki így, ki úgy, jók is és rosszak is. És hát veszekednek, tudjuk, cselédek veszekedése, visonganak, kiabálnak egymásra a gangon, ha összeszaladnak, viszont ajánlatos velük jóban lenni, rendesen beszélni hozzájuk, mert különben beleköpnek a levesedbe, sose tudhatod, édesem. A személyzetről szerzett tapasztalataikat csereberélik unatkozó budai úriasszonyok.

Ez csak akkor volt így. Most nem így van. Most másként van. Ez a Pásztorékról jutott eszembe. Pásztor mamájáról.

(2.15)

A Gorkij fasorban két tíz év körüli fiúcska pingpongozik egy iskola udvarán levő beton asztalon. Ütők, labda, edzőcipő. 'Te, apám, tegyük fel a hálót.' 'Áá, neee!' 'Mér' ne?' 'Plusz munka.' Ez sem a halálról szól.

(4.10)

A *János vitézt* mesélte (K)-nak és a kishúgának a nagyapjuk. Mindig előlről kezdte, csak az elejét mesélte, addig, hogy rá lesz a rablókra gyújtva a kunyhó. Idáig tudta rendesen, vagy csak ennyi érdekelte a sztoriból. Vagy elfelejtette, hogy meddig jutott. Azt gondolta, úgysem emlékszenek rá a gyerekek, és kezdte előlről. Fogja a szajrét a Jancsi, nem gyújtja fel, visszamegy Iluskáért. Minek hagyta ott? Hülye volt a Jancsi (K) szerint.

(2.16)

(K) apja az ablak melletti sublót felső fiókjában tartotta az ingeit. Fehérnemű, zsebkendő, apró üvegben levendulakölni. Új inget vett, tiszta zsebkendő, egy csepp levendulával. Mosógép nem volt. Mosópor nem volt. Szabadság nem volt. Később, ez jóval később történt, a tévét állították a sublót tetejére. Amikor lett tévéjük. (K) egyáltalán nem emlékszik, mikor lett tévéjük, se lett. A középső szobában, az új kályha előtt kinyitható asztal, azon gombfocizott, egyedül. Ebédlőasztal hat széssel, az asztal lapja jól csúszott, ha átjött hozzá Bartha vagy valaki más, akkor azon gombfociztak. Átjött a Tarnóczy, az nem volt annyira érdekes, (K) simán megverte gombfociban is. Hazaér az iskolából, ebéd, azt nem szerette. Vagy mielőtt megy iskolába, amikor délutános. Utált délutánosnak lenni, az ebéd is mindig rossz volt, nem szeretett enni. Utálta a délutános heteket, utálta a malterfőzeléket. Bableves, babfőzelék, lekváros palacsinta, grenádírmars, káposztás cvekedli, grízestészta, mákostészta, kelkáposztafőzelék. Fánk. A fánk jó volt. A túrós palacsinta is. A bableves is. Legjobban a darázsészek nevű tésztát szerette baracklekvárral, égetett cukor volt a tetején, szombaton ez volt a menet. (K) nagyanyja dagasztotta. Nyáron eltett lekvárt. A banános csoki volt a legjobb, de drága volt, és nem volt rá pénz. Vagy a Dunakavics, amerikai mogyoró cukormázzal. Le lehetett rágni róla a cukormázat. Lerágtad az összesről a cukrot, összegyűjtögetted a mogyorót, finom

volt. Amikor (K) szülei a középső szobában aludtak, már nem volt orsózás, se kötés. Orsóztak a szülei a lakásban. És kötöttek, munka után.

(4.11)

Volt két síkkötőgép meg egy orsózógép. Szocializmus volt. Hazajöttek (K) szülei a munkából, és nekiálltak dolgozni.

(4.12)

Loptak banános csokit a sarki közértből a Simonyival és a Szöllőssivel. A Szöllősi szólt a Pásztornak is, de az végül nem ment velük, mert Simonyi nem engedte. 'Pasztuh nyet', közölte Simonyi. (K) zsebre tesz a közértben két banános csokit, kísétál. A zsebében tartja, és az csak egy zseb. Zseb, és kész, külön van tőle. Bementek a Rózsa és a Szondy sarkán levő közértbe, csokit lopni. Mindig tele volt a közért, hosszú sorokban váraoztak az asszonyok a húsrészlegnél, a pénztár előtt, mindenhol. Kimegy, a bolt mellett nekidől a falnak. Szöllősi kirohan, utána Simonyi, futnak, senki nem foglalkozik velük. Dél körül teljesen besötétedik, elfeketedik az ég, zuhogni kezd a jég. Bekapcsolják a közvilágítást, elmarad a tanítás, haza kell menni. És lefeküdni. Feküdni az ágyban. Szétnyomta a zsebében a banános csokit, amit lopott. Perceg a neoncső a konyhában, ha kialszik, a körmével pöckölgeti a meglazult foglalatot. Mindent összekent azzal a dologgal. A banános csokival. Nem fog enni, nem kel föl, belebújik a pizsamájába. Délelőtt is alszik, egész nap. A csokoládének erős szaga van. Banánt nem lehetett kapni. Ha érkezett egy adag banán, egyből reménytelenül hosszú sor keletkezett. De nem érkezett semmi.

(2.17)

A hülye lány az Izabellában lakott, a Szondy és a Rudas László közötti szakaszon, közelebb a Szondyhoz, a Pásztorék melletti, rossz állapotban levő bérházban. Minden ház rossz állapotban volt, nem tatarozták, az összes ház homlokzatán voltak belövérsnyomok. Ötvenhatos, negyvenötös, sokáig kellett vizsgálnod, hogy megállapítsd, melyik melyik. A hülye lány, így hívták a nőt a környéken, ötven körül lehetett, mégis volt benne valami lányos. Ki tudja, micsoda. Tudod nagyjából, mi lányos, sorolhatnád, és a hülye lányban semmi ilyesmi felsorolható nem volt, mégis lányos volt valahogyan. Széles csípő, aránytalanul nagy, billegő fej, lóarc. Cammogva járt. Lépked, két méter magas, összevissza billen, kileng a felsőteste, himbálja a neccszatyrát. Úgy fordul be az Izabella sarkán, a Velence cukrászda előtt, lassan és körülményesen, ahogy sóderral megrakott tankhajók fordulnak a Dunán.

(1.4)

Ez mindenesetre megmaradt.

Nem érti, amiket a nagyapja beszél. Beszélget magával, közben precízen kihegyezi a ceruzáit. Mindig ugyanabban a fotelben ül. A fotel mályvaszínű huzata kikopott a karfánál. Csinos kis faszoknyácskák kanyarodnak le a ceruzáról. (K) nagyszülei szobájában mályvaszínű a kályha. A *János vitézt* meséli (K)-nak és (K) kishúgának, ezt értik. Furán beszél magában, ilyenkor nem vesz tudomást senkiről, ezt viszont végképp nem értik. Nem a halálról szól.

